

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U002864

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-06-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №283-с від 11.09.2026, виданий Харківською державною академією культури

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартиненко Ярослав Юрійович

2. Yaroslav Y. Martynenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-2923-7757

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 029

Назва наукової спеціальності: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Дата захисту: 13-08-2026

Спеціальність за освітою: Мікро- та наносистемна техніка

Місце роботи здобувача: Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Код за ЄДРПОУ: 02071151

Місцезнаходження: вул. Чорноглазівська, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14998

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 13.31.11.19

Тема дисертації:

1. Хмарні технології як інструмент оптимізації сервісної функції бібліотек
2. Cloud Technologies as a Tool for Optimizing the Service Function of Libraries

Реферат/анотація:

1. Дисертація присвячена актуальній проблемі впровадження хмарних технологій у бібліотеках у контексті цифрових трансформацій бібліотечно-інформаційної діяльності та вивченню їхнього впливу на оптимізацію сервісної функції сучасних бібліотек. Дослідження спрямоване на розробку рекомендацій щодо використання хмарних технологій у бібліотечно-інформаційній діяльності з метою підвищення якості надання бібліотечних послуг та задоволення запитів і потреб користувачів. Наукова розвідка містить аналіз теоретико-методичних засад упровадження хмарних технологій у сервісну діяльність бібліотек, дослідження особливостей реалізації сервісної функції бібліотеки в умовах цифрових трансформацій бібліотечно-інформаційної діяльності, вивчення стану використання хмарних технологій у бібліотечному обслуговуванні, а також нормативно-правових аспектів цього процесу й особливостей підготовки працівників бібліотечно-інформаційної сфери до роботи з хмарними технологіями, визначення ставлення працівників бібліотек до впровадження хмарних технологій та їх впливу на забезпечення якості надання бібліотечних послуг і реалізації сервісної функції сучасних бібліотек. Досягненню мети дослідження та вирішенню визначених

завдань сприяло застосування комплексу методологічних підходів, зокрема системного, структурно-функціонального, соціокомунікативного, діяльнісного, інформаційного, модернізаційного, а також методів: статистичного, джерелознавчого пошуку та компаративного аналізу, контент-аналізу, опитування, анкетування, моделювання. На підставі аналізу наукових праць підкреслено суттєвий вплив цифрових трансформацій сучасного суспільства на бібліотечно-інформаційну діяльність, зокрема на формування нового статусу бібліотеки як соціального інституту, модернізацію такої діяльності й удосконалення бібліотечного обслуговування. З'ясовано, що особлива увага в наукових дослідженнях приділена вивченню ролі та впливу впроваджених у бібліотеках інформаційних технологій на якість надання бібліотечних послуг, розширення їх номенклатури, урізноманітнення бібліотечного сервісу, тобто на забезпечення оптимізації сервісної функції бібліотек. Виокремлено основні проблеми, на яких акцентують увагу дослідники стосовно впровадження хмарних технологій у діяльність сучасних бібліотек: визначення найбільш оптимальних хмарних сервісів щодо роботи бібліотек; практика використання хмарних платформ у бібліотечно-інформаційній діяльності; особливості хмарних сервісів і бібліотечні процеси, у яких вони можуть бути використані; переваги й недоліки впровадження хмарних технологій у бібліотеках; вплив хмарних технологій на вдосконалення бібліотечного обслуговування; можливі варіанти застосування хмарних технологій у сервісній діяльності бібліотек. Важливим аспектом дослідження є визначення суттєвого впливу цифрових трансформацій бібліотечно-інформаційної діяльності на зміну сутності бібліотечних функцій, важливість виокремлення в сучасних наукових розвідках сервісної функції бібліотек, яка ґрунтується на вивченні інформаційних потреб користувачів та пов'язана з модернізацією орієнтаційного вектора бібліотек у напрямі задоволення потреб користувачів, підвищення ефективності надання бібліотечних послуг і перетворення сучасної бібліотеки на науково-інформаційний центр. Систематизовано наявні в науковому дискурсі дослідження щодо особливостей використання хмарних технологій у бібліотеках, з'ясовано, які аспекти є найбільш актуальними в дослідженнях, що стосуються цієї проблематики. Підкреслено: хмарні технології, відповідно до визначення Національного інституту технологій і стандартів (NIST), – це модель забезпечення зручного мережевого доступу до певного пулу обчислювальних ресурсів (мереж, серверів, сховищ, додатків, служб), що можуть бути швидко надані з мінімальними зусиллями щодо управління та взаємодії з постачальником послуг та витратами. З'ясовано, що хмарні технології застосовуються для створення цифрових бібліотек і репозитаріїв, для вдосконалення бібліотечного пошуку, для каталогізації та забезпечення безперешкодного онлайн-доступу до бібліотечних ресурсів у будь-який час з будь-якої локації, забезпечення ефективної комунікації з користувачами бібліотек. Також визначено переваги та ризики застосування хмарних технологій у бібліотечно-інформаційній діяльності.

2. The thesis is devoted to the relevant problem of implementing cloud technologies in libraries in the context of digital transformations in library and information activities, and to the study of their impact on the optimization of modern libraries' service functions. The research aims to develop recommendations for the use of cloud technologies in library and information activities to improve the quality of library services and meet users' requests and needs. The scientific investigation analyses the theoretical and methodological foundations for the implementation of cloud technologies in the service activities of libraries; examines specific features of the library's service function under the conditions of digital transformation in library and information activities; studies the current state of cloud technologies' use in library services; analyses the regulatory and legal aspects of this process, as well as specific features of training library and information professionals to work with cloud technologies, identifies library staff attitudes toward the implementation of cloud technologies and their influence on ensuring the quality of library services and realization of the service function of modern libraries. The application of a range of methodological approaches, including the systemic, structural functional, sociocommunicative, activity based, informational, and modernisation approaches, as well as methods such as statistical and comparative analysis, source research, content analysis, surveying, questionnaire based data collection, and modelling facilitated achievement of the research aim and the resolution of the defined tasks. Based on an analysis of the scientific literature, the study highlights the significant impact of digital transformations on library and information activities in modern society, particularly the emergence of a new status for libraries as

social institutions, the modernisation of these activities, and improvements in library services. It has been determined that special attention in academic research is devoted to examining the role and influence of information technologies implemented in libraries on the quality of library services, the expansion of their range, the diversification of library services, i.e., ensuring the optimisation of libraries' service functions. The main problems on which researchers focus regarding the implementation of cloud technologies in the activities of modern libraries are identified: the determination of the most optimal cloud services for library work; the practice of using cloud platforms in library and information activities; the specific features of cloud services and the library processes in which they can be used; the advantages and disadvantages of implementing cloud technologies in libraries; the impact of cloud technologies on improving library services; and possible applications of cloud technologies in libraries' service activities. An important aspect of the study is identifying the substantial impact of digital transformations of library and information activities on changing the essence of library functions, as well as distinguishing, in contemporary scientific research, the service function of libraries. This function is based on studying users' information needs, and is associated with modernising libraries' orientation towards meeting users' needs, improving the efficiency of library services, and transforming modern libraries into scientific and information centres. The existing studies in the scientific discourse regarding the specific features of using cloud technologies in libraries have been systematised. The most relevant aspects of research related to this issue have also been identified. It is emphasized that, according to the definition of the National Institute of Standards and Technology (NIST), cloud technologies are a model for enabling convenient network access to a certain pool of computing resources (networks, servers, storage, applications, and services), which can be rapidly provided with minimal management effort, interaction with the service provider, and costs. It has been found that cloud technologies are used to create digital libraries and repositories, improve library search and cataloguing, and provide uninterrupted online access to library resources at any time and from any location. They also support effective communication with library users. The advantages and risks of applying cloud technologies in library and information activities have also been identified.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Мартиненко Я. Ю. Нормативно-правові аспекти використання хмарних технологій у бібліотеках України // Вісник Харківської державної академії культури : зб. наук. пр. Харків, 2024. Вип. 65. С. 96–111.
- Мартиненко Я. Ю. Підготовка фахівців бібліотечно-інформаційної сфери України до впровадження хмарних технологій // Вісник Книжкової палати. 2024. № 9. С. 24–34.
- Мартиненко Я. Ю. Дослідження проблеми впровадження хмарних технологій у бібліотеках: закордонний досвід // Вісник Харківської державної академії культури : зб. наук. пр. Харків, 2025. Вип. 68. С. 80–91.
- Мартиненко Я. Ю. Цифрова модернізація бібліотек: зарубіжний досвід // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (17-18 листоп. 2022 р.) / Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. Харків, 2022. С. 156–158.
- Мартиненко Я. Ю. Хмарні технології в бібліотеках: проблеми та перспективи впровадження // Культура та інформаційне суспільство XXI століття. У 2 ч. : матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. молодих учених, 20-21квіт. 2023 р. / Харків. держ. акад. культури, Наук. т-во студентів, аспірантів, докторантів та

молодих учених ХДАК, Нац. акад. мистецтв України. Харків, ХДАК, 2023. Ч. 2. С. 171–173.

- Мартиненко Я. Ю. Практика використання хмарних технологій у сучасних бібліотеках // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку. У 2 ч. : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2023 р.) / Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. Харків, 2023. Ч. 1. С. 189–191.
- Мартиненко Я. Ю. Хмарні технології в бібліотеках: основні фактори впровадження // Культура та інформаційне суспільство XXI століття. У 2 ч. : матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18–19 квіт. 2024 р. / Харків. держ. акад. культури, Наук. т-во студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених ХДАК, Нац. акад. мистецтв України. Харків, 2024. Ч. 2. С. 138–141.
- Мартиненко Я. Ю. Переваги та недоліки впровадження хмарних технологій у сучасних бібліотеках // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку. У 2 ч. : матеріали міжнар. наук. конф., присвяч. 95-річчю ХДАК (21–22 листоп. 2024 р.) / Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. Харків, 2024. Ч. 1. С. 201–203.
- Мартиненко Я. Ю. Особливості застосування хмарних технологій у бібліотечно-інформаційній діяльності // Культура та інформаційне суспільство XXI століття. У 2 ч. : матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. молодих учених, 17–18 квіт. 2025 р. / Харків. держ. акад. культури, Наук. т-во студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених ХДАК, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т балканістики Болг. акад. наук, Пол. т-во наук. Харків, 2025. Ч. 2. С. 214–216.
- Мартиненко Я. Ю. Хмарні технології як інструмент цифрової трансформації сучасних бібліотек // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку. У 2 ч. : матеріали міжнар. наук. конф. (20–21 листоп. 2025 р.) / Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Польське т-во наук. Харків, 2025. Ч. 1. С. 222–225.
- Мартиненко Я. Ю. Оптимізація сервісної функції сучасної бібліотеки в контексті впровадження хмарних технологій // Культура та інформаційне суспільство XXI століття. У 2 ч. : матеріали міжнар. наук. конф. молодих учених, 16–17 квіт. 2026 р. / Ін-т модернізації змісту освіти, Нац. акад. мистецтв України, Харків. держ. акад. культури, Наук. т-во студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених ХДАК. Харків, 2026. Ч. 2. С. 237–239.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0109U000512

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соляник Алла Анатоліївна

2. Alla Solianyk

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 27.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7167-6695

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кунанець Наталія Едуардівна

2. Nataliia Kunanets

Кваліфікація: д. соц. ком., професор, 27.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3007-2462

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Колесникова Тетяна Олександрівна

2. Tetiana Kolesnykova

Кваліфікація: к. соц.ком., старший науковий співробітник, 27.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4603-4375

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет науки і технологій

Код за ЄДРПОУ: 44165850

Місцезнаходження: вул. Лазаряна, Дніпро, Дніпровський р-н., 49010, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коржик Наталя Анатоліївна

2. Natalia Korzhyk

Кваліфікація: к. соц.ком., доц., 27.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0305-2864

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шелестова Анна Миколаївна

2. Anna M. Shelestova

Кваліфікація: к. соц.ком., доцент

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4866-1767

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Давидова Ірина Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Давидова Ірина Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Заклінська Юлія Михайлівна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна